

Werken aan een gezonde buurt

Vlaamse regering investeert op het nippertje toch nog in de wijkgezondheidscentra

- Wijkgezondheidscentra krijgen Vlaamse steun
- Vlaanderen en Brussel tellen nu 23 centra
- Doktersbezoeken worden in die wijken minder vaak uitgesteld

Jozefien VAN HUFFEL

De fietsersbrug in het park, de markt, het kleurige golfpatroon van de geluidsisolerende muur langs de snelweg... Een wand vol foto's brengt uitzichten uit heel Gentbrugge binnen in de wachtzaal van wijkgezondheidscentrum De Punt. „Dankzij een bevriende fotograaf”, zegt coördinator Isabelle Van De Steene. „We willen het hier gezellig maken. Elke twee maand passen we de zaal ook aan het nieuwe gezondheidsthema aan, van tandzorg tot bescherming tegen de zon.”

De Punt opende op 1 januari 2013 en is daarmee het jongste van de 23 wijkgezondheidscentra in ons land. De oudste, in Alken, Gent en Brussel, dateren uit de jaren 1970. Elk centrum is een vzw, waar hulpverleners uit diverse disciplines, zoals artsen, verpleegkundigen, kinesisten en maatschappelijk werkers, onder een dak samenwerken. Patiënten schrijven zich in bij het centrum, dat dan maandelijks een vast bedrag krijgt van de ziekenfondsen. „Dat systeem neemt elke financiële drempel weg”, zegt Van De Steene. „Of je nu elke week komt of jaarlijks, de patiënt hoeft door die rechtstreekse tussenkomst niet te betalen.”

Midden mei, vlak voor het einde van haar ambtstermijn, maakte ontslagnemend minister van

Armoedebestrijding Ingrid Lieten (SP.A) 148.000 euro vrij voor de wijkgezondheidscentra. „Vijf jaar geleden was er in meerdere partijprogramma's sprake van ondersteuning van de centra”, zegt Nele Gerits van de Vereniging van Wijkgezondheidscentra (VWGC). „We zijn blij dat het er toch van kwam.”

Verenigingen waar armen het woord nemen vroegen overigens al om een dergelijke investering sinds de start van de vorige regering, die een versterking en uitbreiding in het regeerakkoord opnam. „Investeren in wijkgezondheidscentra was een van de prioriteiten uit het *Vlaams Actieplan Armoedebestrijding*. Dit bedrag is welkom, maar te weinig voor een topprioriteit”, klinkt het in een mededeling.

Volgens Nele Gerits zijn wijkgezondheidscentra een mogelijk antwoord op nieuwe noden in de samenleving. „Naast de vergrijzing en de toename van complexe en langdurige aandoeningen is er de groeiende gezondheidskloof: kansarmoede is rechtstreeks te linken aan een veel slechtere gezondheid.”

„Gezondheids promotie richt zich tot patiënten zowel als tot de hele wijk”

„Politici stellen al jaren dat de diverse actoren in de eerstelijns-hulp, zowel medische beroepen als welzijnswerkers, daarom meer moeten samenwerken, zoals in de wijkgezondheidscentra”, vervolgt Gerits. „De CM stelde vorig jaar, in een studie naar de toegang van mensen in kansarmoede tot de gezondheidszorg, bovendien vast dat mensen

het minder uitstellen om een arts te raadplegen als er een centrum in de buurt is.”

Ook andere huisartsen werken overigens vaker samen met bijvoorbeeld een verpleegkundige of iemand die de administratieve zorg op zich neemt. De centra zetten echter ook actief in op gezondheids promotie „Die richt zich tot de ingeschreven patiënten zowel als tot de hele wijk”, zegt Nele Gerits.

„We houden de populatie zo gezond mogelijk”, zegt Isabelle Van De Steene van De Punt in Gentbrugge. Dat focust deze maand op een gezonde blokperiode. „We benadrukken dat energiedrankjes en middeljes uit de apotheek niet nodig zijn om te slagen voor een examen. Een goede nachtrust doet veel meer.”

Van de 23 centra is de helft in Oost-Vlaanderen gevestigd, waarvan tien in Gent, waar de stad projecten voor gezondheids promotie actief ondersteunt. Veertien centra gingen de voorbije tien jaar van start. West-Vlaanderen telt nog geen wijkgezondheidscentrum. „Maar zowel in Brugge als in Oostende zijn er centra in opstart”, zegt Gerits.

Wijkgezondheidscentrum De Punt groeide uit het centrum in het naburige Ledeborg, dat meer dan zesduizend patiënten telt. De Punt heeft er na anderhalf jaar 1.134 en schakelt intussen ook een maatschappelijk werker in. „De artsen voelden die nood aan. De maatschappelijk werker ging langs bij alle relevante sociale partners in de wijk, om hun werking te leren kennen en zo zelf gericht te kunnen doorverwijzen”, zegt Van De Steene. „Zo krijgen patiënten nooit het gevoel dat ze van het kastje naar de muur worden gestuurd.”

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Waar we ons zorgen over moeten maken

„Sommigen maken zich snel zorgen. Anderen vinden dat je je leven verziekt door je te veel zorgen te maken. „Ik ben gestopt met piekeren”, beweert Terry Gilliam, acteur en lid van de Britse komediegroep Monty Python. „Ik drijf slechts rond op een tsunami van aanvaarding van alles wat ik van het leven krijg toegeworpen, en verwonder me domweg.” Een boutade of gewoon bluf? Doorgaans piekeren we allemaal wel ergens over. Straks misschien over de resultaten van de Rode Duivels in Brazilië. Hoewel. Is zo iets veel gepieker waard? Indien niet, waar moeten we dan wel wakker van liggen?”

De Amerikaanse schrijver John Brockman, tevens bezieler van het internetdiscussieplatform Edge.org, stelde die vraag aan een wereldwijd gezelschap van 153 gerenommeerde wetenschappers, auteurs en kunstenaars. Het resultaat daarvan is te lezen in de recentelijk gepubliceerde bundel *153 x cafeïne voor je geest* (Maven Publishing, 2014, 488 blz.). Daaruit blijkt alvast dat de meeste bollebozen wel degelijk ergens wakker van liggen. Over het gewauwel op het internet bijvoorbeeld, over het toenemende individualisme, de opeenhoping van stress, de tweeslachtigheid waarmee we met onze kennis omgaan, de opkomst van het anti-intellectualisme, het onvermogen om door te hebben hoe makkelijk de wetenschap ons manipuleert en, jawel, ook over buitenaardse wezens. Te veel dus voor één mens om te verwerken.

Een thema dat wetenschappers en kunstenaars bijzonder raakt, is de kwetsbaarheid van complexe systemen die zichzelf niet kunnen corrigeren. Daartoe behoren zowel de financiële markten als onze westerse democratie. De perceptie groeit dat zelfs in de zogenaamde representatieve democratieën niet langer sprake is van een landsbestuur dat de belangen van zijn burgers dient. Volgens de Britse filosoof en psychoanalyticus Dylan Evans liggen de hervormingen die nodig zijn voor een beter politiek systeem ver buiten het veilige midden waar de doorsnee stemmer voor kiest. En dus is het onwaarschijnlijk dat politici die voor dergelijke hervormingen pleiten, worden verkozen. Voor Evans is het probleem dan ook niet zozeer dat er te weinig democratieën zijn, maar dat de democratie zoals we die nu kennen, veel weg heeft van een eindpunt.

Dat ook het internet velen boeit, ligt voor de hand. Fascinerend, opwindend, maar sommigen hebben hun twijfels. Zeker bij de opvoeding van kinderen. Sherry Turkle van het Massachusetts Institute of Technology vreest dat de glanzende schermen van de digitale wereld kinderen veel ontnemen – bijvoorbeeld het vermogen om zelfstandig te spelen en het cultiveren van de verbeelding. Voor de natuurwetenschapper Bruce Parker is de pers haar functie van ‘waakhond van de democratie’ kwijtgespeeld ten gunste van het internet en de sociale media. Toch is de hoop dat het internet een democratiserende kracht zou zijn, maar tot op zekere hoogte bewaardheid. Volgens Parker geeft het net immers ook een stem aan de ‘dommen’. Een luide en emotionele stem, die ze in het maatschappelijke debat nooit eerder hadden.

De teloorgang van de religie in sommige delen van de wereld, baart de geleerden en kunstenaars blijkbaar minder zorgen. De heilzame kanten die aan de secularisatie worden toegeschreven, zijn doorgaans terecht, maar daarmee verdwijnen de grote vragen niet uit het leven. Als religies en levensbeschouwingen ter sprake komen, gaat het echter veelal uitsluitend over blind fanatisme. Sommigen spreken resoluut hun vrees uit voor antiwetenschappelijke en religieuze ideologieën of voor radicale bewegingen zoals Boko Haram. Het typeert onze tijdgeest. Dat meisjes worden ontvoerd en verkracht, en in sommige landen vrouwen nog worden gestenigd, vinden we verschrikkelijk, maar van een samenleving waarin de verhalen van de overspelige vrouw en de barmhartige Samaritaan niet meer zijn gekend, liggen we niet wakker. Misschien moeten we ons ook daar eens zorgen over maken.”

Foto's in de wachtzaal van De Punt tonen de hele wijk, van markt tot weide. © Jozefien Van Huffel